Izveštaj o konsultacijama Programa za sprečavanje i smanjenje administrativnog opterećenja 2022-2027.

Tokom izrade Programa za sprečavanje i smanjenje administrativnog opterećenja 2022-2027, osim sastanaka i radionica radne grupe, Kancelarija za strateško planiranje je održala sastanke sa SIGMA-om, civilnim društvom, predstavnicima poslovnog sektora, predstavnicima opština i razvojnim partnerima, zajedno i odvojeno. Na ovim sastancima svi su dali svoj doprinos konkretnom smislu PSSAO-a. Neki od komentara koje treba istaći, osim specifičnih komentara prikazanih u tabeli ispod, su komentari predstavnika Evropske komisije, civilnog društva i razvojnih partnera.

U zaključcima IPA Komisije za praćenje, održanom 24. marta 2022. godine, predstavnici Evropske komisije su istakli da čestitaju i pozivaju Vladu da nastavi sa dobrom koordinacijom procesa smanjenja administrativnog opterećenja kao dobar model i za ostale procese. U komentarima koje je SIGMA poslala u okviru javnih konsultacija ističe se između ostalog da bi ukoliko aktivnosti predviđene programom a posebno Merom 2, uspešno sprovedu to bi bio veoma veliki korak ka poboljšanju kvaliteta pružanje usluga na Kosovu i pružala bi najbolja iskustva za smanjenje administrativnog opterećenja što bi obezbedilo da buduće i slične inicijative budu još uspešnije. U komentarima koje je poslala Međunarodna finansijska korporacija – IFC ističe se između ostalog, da je program „pripremljen veoma detaljno i koji integriše međunarodnu dobru praksu a istovremeno je posebno pripremljen uzimajući u obzir domaći kontekst". U komentarima koje je poslala Kancelarija EU na Kosovu ističe se između ostalog da program „pokazuje posvećenost Vlade da reši i sprovodi ovu reformu sa holističkim pristupom dajući prioritet oblastima intervencije i fazama procesa reforme, što daje programu izvodljiv i kredibilan pristup“.

Komentirani deo	Komentar	Strana koja je komentarisala	Status komentara: prihvata se / ne prihvata se / delimično se prihvata	Obrazloženje/ pojašnjenje statusa komentara
KSP (Kancelarija za strateško planiranje) će sarađivati i koordinirati sa Pravnom kancelarijom (u daljem tekstu PK) KP-a i resornim ministarstvima kako bi pravno usklađivanje sa horizontalnim zakonodavstvom što više i planirano obuhvatilo administrativno opterećenje posebno u procesima koji su usko povezani sa smanjenjem administrativnog opterećenja, inspekcijama i opštih upravnih postupaka.	*Zahtevamo da se ovaj deo preformuliše jer KSP nije nadležna da koordinira ministarstva što se tiče zakonodavstva, jer to pripada Pravnoj kancelariji.* *Preformulisati ga kao u nastavku: „Pravna kancelarija u saradnji sa pravnim odeljenjima resornih ministarstava...“*	Pravna kancelarija/ KP	**Prihvata se**	*Komentarisani deo nema veze sa odgovornošću i nadležnostima, ali ovaj deo u potpunosti je uklonjen pošto Pravna kancelarija/ KP je planirala da u cilju smanjenja administrativnog opterećenja u dozvolama, gde se zahteva izmena zakona, to će se učiniti sa 'omnibus' zakonom. Pravna kancelarija je istakla da se „omnibus“ tehnika može koristiti samo u iste svrhe a usklađivanje zakona sa opštim upravnim postupcima i smanjenjem administrativnog opterećenja ne čine istu svrhu.*

Prema potrebi, KSP pomaže instituciju odgovornu za *ex-post* procenu dotičnog zakonodavstva, za korišćenje SMT (Standardni model troškova). PK kontroliše i zahteva da *ex- post* procene sadrže i analizu i preporuku za smanjenje administrativnog opterećenja i sprovođenje preporuke u zakonodavstvu.	*Novi priručnik za ex-post procenu zakonodavstva predviđa da proces koordinacije ex-post procene zakonodavstva vrši Pravna kancelarija u KP (proces koji je urađen i sa prethodnim Vodičem za ex-post procenu zakonodavstva). Do sada je nadzorna grupa za ex-post procenu zakonodavstva bio je organ odgovoran za koordinaciju ex-post procene, a sada će to biti Savet direktora pravnih odeljenja. Prema tome, treba napomenuti da odgovornost za koordinaciju i osiguranje kvaliteta ex-post procene pada na ova tela.*	Pravna kancelarija/ KP	**Ne prihvata se**	*Komentirani deo ne podrazumeva odgovornost za funkciju ex-post procene zakonodavstva, već podršku Pravne kancelarije, ministarstava i drugih institucija za korišćenje standardnog modela troškova koja je glavna alatka za kvantifikaciju administrativnog opterećenja jer i tokom ex-post procene zakonodavstva mogu dati preporuke i mere za smanjenje administrativnog opterećenja.*
Obuke će biti ispraćene vodičima i vežbama koje priprema KSP kako bi obučeni službenici imali alat na koji se pozivaju tokom svakodnevnog rada kako bi sprečili i smanjili administrativno opterećenje.	*Potrebno je da se ovaj deo dalje razvija kako bi se obuhvatio i deo obuka koji se odnose na izradu zakonodavstva koji ne stvara administrativno opterećenje. U većini slučajeva, smanjenje administrativnog opterećenja zahteva zakonske promene a obuke za smanjenje administrativnog opterećenja u budućnosti treba da budu modelovane tako da ciljaju službenike koji učestvuju u procesu izrade zakonodavstva, da stvaraju nove tehnike izrade koje ne stvaraju novo opterećenje, odnosno da smanjuju postojeće opterećenje. U tom smislu, PK ima mandat da vodi računa o stalnom poboljšanju zakonodavstva, uključujući brigu o tehnikama i standardima za izradu zakonodavstva. Prema tome, PK treba da bude odgovorna za ovaj deo u okviru vodiča i vežbi za takve obuke.*	Pravna kancelarija/ KP	**Prihvata se**	*U komentaru se nalazi i traženi odgovor. KSP će stalno koordinirati proces sa PK-om i konsultovati se sa svim odgovarajućim institucijama.*
Odgovorno lice za proces smanjenja administrativnog opterećenja na centralnom nivou, postavljeno odlukom Vlade, odgovorno je za uspešno sprovođenje programa u stručnom smislu i za koordinaciju svih procesa koje se nadovezuju sa sprovođenjem programa. Odgovornosti i dužnosti koordinatora određuju se odlukom Vlade;	*Predlažemo da se preformuliše: „..odgovorno je za koordinaciju sprovođenja...", jer sprovođenje se radi od nadležnih institucija koje su odgovorne (npr. AID, MIPT, KP itd.), dok samo koordinacija može se uraditi od samo jedne odgovorne osobe. Štaviše, odgovorna osoba ne može sama da izvrši celu koordinaciju ovako složenog i proširenog procesa na toliko institucija. Prema tome, Pravna kancelarija smatra da je za to potrebno formirati organ vlasti sastavljen od rukovodilaca upravnih struktura nadležnih za odgovarajuće delove nadležnosti koji proizilaze iz ovog programa.*	Pravna kancelarija/ KP	**Prihvata se**	*Potpuno je uklonjena.*

Akcioni plan	*Digitalizacija usluge javne uprave za dobijanje dozvole za subjekte koji se bave naftnim derivatima ili obnovljivim gorivima.*	MIPT	**Ne prihvata se**	*Digitalizacija dozvola i licenci planirana je u Meri 1. akcionog plana. Prema tome, ova usluga je deo tog planiranja.*
Akcioni plan	*Digitalizacija usluge javne uprave za dobijanje dozvole za obavljanje stručne uslužne delatnosti –Mesto kontakta za službe (MKS).*	MIPT	**Ne prihvata se**	*Digitalizacija dozvola i licenci planirana je u Meri 1. akcionog plana. Prema tome, ova usluga je deo tog planiranja.*
Akcioni plan	*Akcioni plan mogao bi imati koristi od nešto većeg nivoa detalja, posebno ako se uzme u obzir da je veliki deo analize već urađen u prilozima koji sadrže informacije o tome koje zakonske akte treba izmeniti. Na primer,* *a) Aktivnosti pojednostavljivanja u ciljevima 1. i 2. treba da ukažu koje zakone treba izmeniti (pre koncept dokumenta a zatim da se vrši izmena u podzakonskim aktima) i kada.* *b) Aktivnosti digitalizacije treba da prokažu korake kao što su obrada specifičnih zahteva za IT razvoj, javne nabavke (ukoliko je razvoj eksterni) kao i razvoj i testiranje.* *Specificiranje ovih koraka u akcionom planu pomoglo bi da se osigura da su predloženi rokovi su stvarno realni i da će sve institucije sprovođenja će biti svesne koraka koje treba preduzeti;*	SIGMA	**Ne prihvata se**	*Radnje mera 1. i 2. su identifikovale zakone i podzakonske akte u Prilogu 1, 2. i 3. Svi ovi identifikovani zakoni i podzakonski akti postaju deo zakonodavnog plana i plana podzakonskih akata u okviru pravnog godišnjeg planiranja.* *Što se tiče digitalizacije, određen je samo zadnji rok kada usluga treba da bude na E-Kosovu i za to je ostavljeno dovoljno vremena tako da su ciljevi realni.*
Akcioni plan	*SIGMA je predložila neka prilagođavanja okvira pokazatelja kako bi se više fokusirali na stvarne dobitke u troškovima i trajanju pojedinačnih usluga. Javna percepcija takođe može da funkcioniše kao pokazatelj ali će obično biti potrebno vreme da se promeni percepcija (čak i nakon što su se promene već objektivno dogodile) a mnogi drugi faktori takođe utiču na percepciju javnosti (prema tome može biti da nije najvažniji pokazatelj za toliki kratkotrajni plan)*	SIGMA	**Prihvata se**	*Svi pokazatelji percepcije su uklonjeni iz akcionog plana osim pokazatelja razvijenog od Balkanskog barometra.*
Akcioni plan	*Takođe smo primetili da trenutno planu nisu obračunati troškovi. Može biti teško identifikovati specifične troškovove za digitalizaciju svake pojedinačne usluge ali bi ipak bilo korisno navesti iznose koji su na raspolaganju od donatora kako bi se razumelo/ potvrdilo da je finansiranje predviđeno/ garantovano. Ukoliko su sredstva praktično isu na raspolaganju onda je teško predvideti kako se digitalizacija može sprovesti.*	SIGMA	**Prihvata se**	*Obračunavanje troškova su postavljeni za svaku radnju akcionog plana.*

Akcioni plan	*Na kraju, predlažemo da se razmotri potreba da se u plan uključi cilj 5 (komuniciranje i podizanje svesti). Ukoliko su cilj 1. i 2. dobro realizovani onda je ovo najbolje podizanje svesti koja se može učiniti a uklanjanje cilja 5. bi omogućilo da se neki resursi iz tog cilja koriste za uspešno postizanje ciljeva 1. i 2.*	SIGMA	**Ne prihvata se**	*Mera 5. je potrebna budući da osim aspekata promocije rezultata predstavlja i podizanje svesti u pogledu korišćenja onih usluga koje se pojednostavljuju i digitalizuju.*
Akcioni plan Pokazatelj: % odgovarajućih koncept dokumenata sa preporučenom opcijom koja sprečava ili smanjuje administrativno opterećenje	*Nije baš dobar pokazatelj, jer:* *- Koncept dokumenti (KD) se pripremaju samo za nacrte zakona, dok administrativna opterećenja obično efektivno se pripreme za podzakonske akte (tj. specifični zahtevi za aplikacije itd.). Na ovaj način bi se cilj ovog pokazatelja mogao dobro postići ali bi podzakonska akta i dalje mogla stvarati administrativna opterećenja;* *- Nije jasno ukoliko ovaj specifični cilj je za sve KD-ove ili samo za one koji će morati da budu pripremljeni za sprovođenje preporuka (za pojednostavljenje postupaka (prilozi 1. i 2.))? Koji su „dotični" KD-ovi?* *- Predloženi specifični ciljevi pokazuju da je u 50-70% slučajeva u redu je što KD je predložio opciju koja stvara administrativno opterećenje – da li se to zaista može smatrati u redu?* *Alternativni predlog za pokazatelja – prati se prosečno trajanje postupka podnošenja zahteva za dozvole i licence od ministarstava gde je analiza već urađena (MIET, MPŠRR, MSPP, MZ, MUP) a cilj treba da bude smanjenje trajanja, npr. 10% u 2023. godini, ambiciozniji specifični cilj u 2024. godini.*	SIGMA	**Prihvata se**	*Pokazatelj je uklonjen u celini. Takođe, radnje za postizanje ovog pokazatelja postavljene su u akcionom planu Strategije za reforme javne uprave. Dok, što se tiče predloženog pokazatelja, nije prihvaćen, jer pokazatelj 1, koji identifikuje uštede, obuhvata i trajanje. To je zato što sa standardnim modelom obračuna troškova i vreme će se obračunati u novcu.*
Akcioni plan Pokazatelj: % javnih administrativnih usluga na centralnom nivou prema prilozima 1 .i 2., pojednostavljene.	*Bolje da ovde imamo jasne numeričke ciljeve, tj. izračunati broj usluga u prilogu 1. i 2. i postaviti 20% od tog broja kao specifični cilj. Isto važi i za 2024. godinu. Za sada nije jasno od kog će se broja obračunati % – od ukupnog broja usluga koje ova ministarstva pružaju (navedene u prilozima 1. i 2.) ili ukupnog broja usluga za koje je prilog sadrži preporuke.*	SIGMA	**Prihvata se**	*Brojevi i za osnovnu liniju i za ciljeve su postavljeni.*
Akcioni plan Pokazatelj: % javnih administrativnih usluga na centralnom nivou prema prilozima 1. i 2., digitalizovane.	*Šta ovde znači digitalizacija – da li treba da obuhvati ceo proces (podnošenje zahteva, pregled, izdavanje) ili samo podnošenje zahteva (kao što je pomenuto u koloni rezultata sa desne strane)? Bolje da budeš jasan. Percepcija javnosti kao pokazatelj može da funkcioniše, ali imajte na umu da se percepcija može očekivati da se promeni tek nakon što se usluge pojednostave/ digitalizuju, tj. možda postoji*	SIGMA	**Prihvata se**	*Digitalizacija upravne usluge podrazumeva digitalizaciju postupka od faze podnošenja zahteva stranke do faze izdavanja upravnog akta od strane uprave ili organa javne vlasti.*

	kašnjenje u poboljšanju usluga i uticaju iste na percepciju javnosti. Trenutno svi rokovi za pojednostavljenje su do kraja 2023. godine. Koje aktivnosti će obezbediti da se percepcija poboljša već 2023. godine (ukoliko postupci pojednostavljenja nisu završeni)!? Rešenje je da se prilagodi specifični cilj pokazatelja ili da se navedu rokovi aktivnosti (da bi se pokazalo koje usluge će biti pojednostavljene na vreme kako bi mogle da utiču na percepciju već u 2023. godini).			
Akcioni plan	*Duž plana – molimo vas da uzimate u obzir dodavanje datuma kada bi aktivnost trebalo da počne jer to osigurava da sve institucije budu svesne toga i omogućava bolje razumevanje svrstavanja.*	SIGMA	**Ne prihvata se**	*Datumi početka radnji nisu navedeni u akcionom planu, pošto ovaj zadnji je primer važećeg Administrativnog uputstva i Priručnika za planiranje strateških dokumenata.*
Akcioni plan Sprovođenje preporuka za pojednostavljenje administrativnih usluga MIPT-a	*Za sve slično formulisane aktivnosti bilo bi bolje/ jasnije navesti:* *- U kom roku će morati da bude usvojen koncept dokument za izmenu dotičnih zakona?* *- U kom roku treba izmeniti dotični zakon (jer najverovatnije to treba uraditi pre izmene podzakonskih akata), uključujući ga. Koji je rok za pripremu nacrta amandmana, kada se podnosi vladi, kada parlamentu?* *- U kom roku treba da se izmenjuju podzakonski akti?;* *- Radi jasnoće, bilo bi dobro da se precizira i koje odeljenje/ koja jedinica u okviru ministarstva je trenutno nadležno/a za KD, nacrt zakona, podzakonska akta?*	SIGMA	**Delimično se prihvata**	*Nema koncept dokumenata za pravne akte identifikovane u prilozima 1, 2. i 3. uzimajući u obzir detaljnu analizu koja je urađena i obračun upravnih troškova. Međutim, imajući u vidu da je do sada reforma je išla veoma sporo, onda preko Komisije za strateško planiranje je doneta odluka u kojoj se ističe da će Pravna kancelarija KP-a će izraditi sve potrebne zakonske akte (nacrte zakona i nacrte podzakonskih akata) za potpuno sprovođenje analize u prilogu 1. i 2. Takođe, što se tiče nacrt zakona, Pravna kancelarija je planirala korišćenje 'omnibus' tehnike za nacrte zakona. Dok, što se tiče onih usluga (dozvole i licence) za koje nema potrebe da se menja zakon, biće izrađeni u najkraćem mogućem roku, najkasnije tokom 2022. godine. Što se tiče onih podzakonskih akata koji izađu nakon usvajanja 'omnibus' zakona, izradiće se od Pravne kancelarije*

				nakon usvajanja 'omnibus' zakona u Skupštini, indikativno u drugom tromesečju 2023. godine. Međutim, u akcionom planu je određen samo zadnji rok kada je reforma sprovedena, za šta zajedno sa radnom grupom je zaključeno da je realan rok.
Akcioni plan Pokretanje digitalizacije pojednostavljenih dozvola prema analizi za digitalizaciju	*Dva komentara:* *- Trenutno aktivnost pokazuje rok za "pokretanje", znači kada treba da počne digitalizacija ali nema roka za okončanje digitalizacije. Ovo nema izvesnosti kada će digitalizacija biti završena ili će biti završena na vreme da bi se postigli ciljevi pokazatelja? Bilo bi bolje da aktivnost formuliše na neki način tako da se zadnji rok jasno ističe.* *- Može li se zaista očekivati da se ova aktivnost sprovede bez ikakvih dodatnih troškova (tj. da li će se sav IT razvoj odvijati unutra i da li je odgovarajuće osoblje već zaposleno)?*	SIGMA	**Prihvata se**	*Ne postoji rok za okončanje digitalizacije. Postoji rok za postizanje ciljeva koje smo postavili za digitalizaciju. Ciljevi digitalizacije su postavljeni tako da odražavaju i izazove koje reforma ima.*
Akcioni plan Pokazatelj: Zadovoljstvo građana i poslovanja sa odabranim upravnim uslugama	*Nije jasno kako će se ovaj pokazatelj izračunati ili koji je zapravo cilj? Pokazatelj se odnosi na zadovoljstvo a cilj je preko 30%, da li to znači da je više od 30% podnosioca zahteva zadovoljno ovim uslugama? Možda bi bilo bolje pratiti trenutni troškovi/ trajanje ovih odabranih usluga (umesto percepcije). Shodno tome, cilj bi bio x% sa nižim troškovima ili kraćem trajanju.*	SIGMA	**Prihvata se**	*Prethodni pokazatelj je uklonjen a predloženi pokazatelj je prihvaćen.*
Akcioni plan Pojednostavljivanje odabranih administrativnih usluga na osnovu stvarnih događaja	*Sve predložene aktivnosti su uopšteno značajne, ali uzmite u obzir dodavanje 1 do 2 dodatnih aktivnosti u:* *- Pripremi pregleda naučenih lekcija iz inicijativa za pojednostavljenje/digitalizaciju ovih usluga;* *- Prilagođavanju materijala/priručnika za obuku na osnovu ovih naučenih lekcija;* *- Planiranju pojednostavljenja i digitalizacije sledećeg kompleta usluga.*	SIGMA	**Prihvata se**	*Predložene radnje su dodate.*
Akcioni plan: Sprovođenje preporuke za pojednostavljenje prve registracije (R), produženje registracije (V) i promene vlasništva (P) vozila	*Ovde (i za sve slične aktivnosti u nastavku), ukoliko već znate koje zakonske akte treba promeniti, onda to možete navesti i ovde. Ovo bi pomoglo da se utvrdi da li je rok realan (npr. ukoliko je potrebno izmeniti zakon, prethodno usvojiti KD, plus izmene podzakonskih akata nakon*	SIGMA	**Ne prihvata se**	*Zakonski akti identifikovani za ovo su istaknuti u Prilogu 3. i biće deo Plana podzakonskih akata, u okviru godišnjeg pravnog planiranja. Međutim, rok za sprovođenje pojednostavljenja je određen*

	promena zakona, onda bi kraj 2022. godine mogao biti previše optimističan).			*uzimajući u obzir i postupke i izazove tokom procesa.*
Akcioni plan Digitalizacija javnih administrativnih usluga prve registracije, produženja registracije i promene vlasništva vozila	*Ova aktivnost (i sve druge slične aktivnosti) verovatno zahteva određena sredstva, ali trenutno nisu prikazana. Ukoliko aktivnost treba da bude finansirana od strane donatora i iznos raspoloživih sredstava je poznat, onda je jedna od opcija da se ovaj iznos navede u AP-u (ukoliko tačan troškovi za pripremu nisu poznati).* *Drugo, ukoliko se digitalizacija vrši spolja, onda bi bilo bolje da se ocrtaju aktivnosti koje treba obaviti za digitalizaciju, npr.* - *Obrada specifičnih zahteva;* - *Javne nabavke;* - *Izrada i testiranje.* *Tada je moguće utvrditi ukoliko je rok realan.*	SIGMA	**Delimično se prihvata**	*Cena za svaku radnju koja se odnosi na digitalizaciju je određena. Međutim, aspekti kao što su specifični zahtevi, nabavka, izrada i testiranje su uzeti u obzir prilikom određivanja roka u akcionom planu.*
Akcioni plan: Sprovođenje preporuke za pojednostavljenje javne administrativne usluge za podnošenje zahteva za ličnu kartu za lica od 16 do 18 godina	*Da li je ovo zaista posebna aktivnost iz 2.12? Možda bi imalo smisla pojednostaviti i digitalizovati izdavanje lične karte za sve starosne grupe odjednom.* *Čak i ukoliko trenutno imate posebnu ličnu kartu za lica starosti od 16 do 18 godina, prvo pitanje može biti - da li da zadržite ovu posebnu ličnu kartu ili da imate istu ličnu kartu za sve?*	SIGMA	**Prihvata se**	*Istaknute radnje su spojene, jer su greškom razdvojene.*
Akcioni plan: Povećanje institucionalne koordinacije i podizanje kapaciteta za sprečavanje i smanjenje administrativnog opterećenja	*Jednostavno nasumična dodatna ideja za motivisanje/stimulisanje aktivnosti u vezi sa SAO-om (što bi se moglo staviti pod ovaj cilj): predstavite godišnju nagradu koja će se dodeljivati organu koji je najviše smanjio administrativna opterećenja u prethodnoj godini.*	SIGMA	**Prihvata se**	*Nagrada će biti planirana tokom planiranja budžeta krajem 2023. godine, kada se dokažu prvi uspesi.*
Akcioni plan Razvoj modula za administrativno opterećenje	*Trenutno, izrada modula obuke i obezbeđivanje obuke (3.15) imaju isti rok. Možda je bolje da se rok modula odredi ranije, zato što bez modula nije moguće vežbati.*	SIGMA	**Prihvata se**	*Rokovi su odraženi u akcionom planu.*
Akcioni plan Ažuriranje smernica za standardni model obračunavanja troškova i datoteke u Excel formatu, u skladu sa pristupom programa.	*Jednostavno ističući da nema nikog nadležnog.*	SIGMA	**Prihvata se**	*Odražena je nadležna institucija, Kancelarija za strateško planiranje.*
Akcioni plan	*Ovaj pokazatelj je formulisan veoma idealno. Bilo bi bolje da se ovde usredsredimo i na cenu i trajanje usluge, kao u*	SIGMA	**Prihvata se**	*Pokazatelj akcionog plana je promenjen. Uštede nakon*

Postotak pojednostavljenih javnih administrativnih usluga na lokalnom nivou	*poglavlju 2. (i usredsrediti se na usluge koje će se analizirati/pojednostaviti).*			*pojednostavljenja opštinskih usluga biće obračunate u pokazatelju 1. opšteg cilja.*
Akcioni plan Pojednostavljenje javnih administrativnih usluga na lokalnom nivou	*Predloženi plan navodi da sve opštine nude različitu grupu usluga, te stoga svaku opštinu treba zasebno analizirati. Najverovatnije, u stvarnosti opštine pružaju iste usluge (i najverovatnije to rade na sličan način), tako da nema smisla ne analizirati svaku opštinu pojedinačno (kao što je sada predloženo), već analizirati sve opštine zajedno ili, ukoliko je to previše ambiciozno, zatim se usredsrediti na usluge u određenom sektoru, npr. socijalni, ekološki i planski itd.*	SIGMA	**Delimično se prihvata**	*Opštine u većini slučajeva izdaju iste usluge, sa manjim razlikama od opštine do opštine. Međutim, svaka od opština ima ovlašćenje da odredi cenu za usluge koje pružaju, kako dodeljene od centralnog nivoa, tako i za sopstvene. Takođe, prilično je izazovno sprovesti centralno zakonodavstvo i kada se isto menja. Prema tome, da bi imali što veće i vidljivije sprovođenje od strane građana, potrebno je raditi sa svakom opštinom zasebno, iako je od 2023. godine predviđeno da se radi sa grupama opština.*
Akcioni plan Povećanje komunikacije i podizanje svesti o administrativnom opterećenju	*Predlažem da se ovaj cilj u potpunosti ukloni ili da se neke aktivnosti (npr. konsultacije sa poslovnim preduzećima i organizacijama civilnog društva) kombinuju sa aktivnostima predviđenim u cilju 3. Ukoliko je SAO dobro obavljeno, komunicira o uspehu i podiže svest, tako da nema potrebe za štampanjem brošura, banera, sveski i olovki (pomoći će vam i da sačuvate životnu sredinu, ukoliko se ne bavite ovim aktivnostima).* *Molimo preusmerite sve resurse planirane za cilj 5. na postizanje cilja 2. i to bi bilo najbolje podizanje svesti ikada.*	SIGMA	**Delimično se prihvata**	*Neke od radnji su spojene. Međutim, deo podizanja svesti je itekako potreban, ne samo za javnost već i za samu javnu upravu. Podizanje svesti na pravi način učiniće da službenici koji su odgovorni za izradu politika uvek vode računa da ne stvaraju administrativno opterećenje.*
Opšti komentar	*Ukoliko bi se smanjilo trajanje programa, neka od pitanja koja su vodila koja nisu deo ukupne metodologije bi se mogla korisno staviti u prilog programu, a zatim dalje razraditi u predviđenim alatima koji će se razviti.*	Kancelarija EU-a	**Prihvata se**	*Neki od delova nalaze se u prilozima.*
Opšti komentar	*Budući da je ovo program, a ne sektorska strategija, bilo bi važno da se jasno pokažu veze sa NRS-om i SRJU-om, kao i buduća strategija elektronske uprave. Stoga treba izbegavati dupliranje strateških ciljeva, a nacrt strategije RJU-a je glavni politički okvir koji treba da usmerava postavljanje ciljeva u skladu sa SAO-om i strategijom elektronske uprave. U ovom trenutku postoji samo opšti*	Kancelarija EU-a	**Delimično se prihvata**	*Veza PSSAO-a sa SRJU/SKE i NRS je napravljena i pojavila se u vidu koncepta ili strateškog pristupa. Podrazumeva se da će sprovođenje PSSAO-a biti uključena u pokazatelje SIGMA-e o pružanju usluga, koji se koriste u SRJU-u, a*

	poziv na ove dokumente, verovatno pošto su sačinjavani u isto vreme sa programom. Međutim, pre završetka, bilo bi dobro dodati strateške ciljeve iz NRS-a kojima program doprinosi, putem SRJU-a, kao sektorska strategija programa. Takođe, specifični cilj(evi) i pokazatelji iz SRJU-a koji služe PSSAO-u, se mogu ponoviti u programu PSSAO-a.			*takođe se podrazumeva da će to povećati vrednost pokazatelja Svetske banke o efektivnosti Vlade. Takođe, treba napomenuti da je prilično teško da ne postoje ponavljanja ili dupliranja ciljeva, iako je mnogo urađeno da se to spreči. Međutim, na osnovu sastanaka koje smo imali sa predstavnicima SIGMA-e, mi smo istakli ovaj izazov i preporučeno nam je da se, tamo gde postoji mogućnost ponavljanja ili dupliranja, vodi računa da se ne postavljaju vrednosti, rezultati, mandati, itd., u suprotnosti ili protivurečno od dokumenta do dokumenta.*
Opšti komentar	*Možda zbog toga što ova veza sa PARS-om trenutno nije razrađena, ciljevi i pokazatelji - deo programa ostaju pomalo slabi. Akcioni plan navodi ciljeve i pokazatelje, međutim, idealno bi bilo da ovi ciljevi budu ciljevi izvedeni iz sektorske strategije, PARS. Međutim, u nacrtu PARS-a se zapravo samo nejasno pominje „doprinos i praćenje sprovođenja" ABR programa (pokazatelj u nacrtu PARS-a u okviru specifičnog cilja 1. je „Unapređenje pružanja usluga kroz pojednostavljenje postupaka i zakonsko usklađivanje"). Prema tome, u nacrtu strategije RJU-a treba uspostaviti bolju definiciju strateških ciljeva o tome kako ABR doprinosi ispunjenju ciljeva u okviru odeljka „pružanje usluga", kao i bolju specifikaciju pokazatelja, a ne samo „sprovođenje". ABR. Pokazatelji moraju biti praćeni dokumentom pasoša pokazatelja, koji otkriva šta pokazatelj meri, metodologiju za prikupljanje informacija o tome itd. Takođe ne postoji okvir za procenu rizika koji razrađuje kako se potencijalni rizici mogu ublažiti.*	Kancelarija EU-a	**Ne prihvata se**	*Svaki strateški dokument ima ciljeve i pokazatelje. Ciljevi i pokazatelji PSSAO su prilično jasni i merljivi. Što se tiče pokazatelja za sprovođenje PSSAO-a, koji se koristi u SRJU-u, isti će biti uklonjen, zato što je pokazatelj SIGMA-a o pružanju usluga dovoljan da pokrije stub pružanja usluga u SRJU-u i PSSAO-u, kao celini u okviru sektora JU-a. Izrađen je pasoš pokazatelja koji se nalazi u prilogu Programa. Što se tiče procene rizika, to je urađeno u NRS-u i SRJU-u. Isti opšti izazovi (nedostatak osoblja, budžeta, niska zrelost tehnoloških sistema, nedostatak kapaciteta, itd.) važe i u PSSAO-u, pa se nije smatralo potrebnim da se ističu u dokumentu.*
Opšti komentar	*Možda bi bilo korisno uključiti pominjanje ili pozivanje na digitalnu agendu/strategiju elektronske uprave, koja se*	Kancelarija EU-a	**Delimično se prihvata**	*Sa gledišta strateškog pristupa, naglašena je međusobna povezanost*

	očekuje da će biti usvojena do kraja 2022/početka 2023. godine jer oni mogu uticati na sprovođenje programa (na primer, ukoliko se uspostavi elektronska identifikacija prateći standarde eIDAS-a). Naravno, kada se definiše svrha strategije elektronske uprave, ona mora razmotriti kako će ona biti prilagođena sa ciljevima ABR programa i koja će biti razlika u obimu i intervenciji između njih.			*dokumenata. Međutim, kako je i naglašeno u programu, SEU će obezbediti strateški pristup tehnološkoj infrastrukturi u javnoj upravi. Naravno, ciljevi SEU-a će biti u skladu sa PSSAO-om.*
Opšti komentar	*Iako postoji specifikacija za strukture političke koordinacije (Odbor za strateško planiranje), nije jasno koji će organ/ institucija biti odgovorna za koordinaciju tehničkog nivoa, kontrolu kvaliteta i strukture sprovođenja za ovaj program (tačka 7.2. navodi samo dužnosti, ali samo delimično institucionalne odgovornosti). Odnosi se na vladini organ koji vrši procenu i brigu o sprovođenju programa. Može li se ovom organu već dati konkretan naziv, pošto organ mora biti uspostavljen i usvojen putem usvajanja ovog programa. Pregled vizuelnih prikaza može da podrži predstavljanje informacija u ovom odeljku). Osim uloge KSP i OSP u procesu političke i stručne koordinacije, ne pominje se uloga (ukoliko postoji!) MUP-a kao glavnog ministarstva odgovornog za razvoj i upravljanje RJU-om. Što se tiče predloženog koordinatora ABR-a - nije jasno gde će se ova pozicija nalaziti (pod KP/KSP?). Trajanje programa nije naznačeno. Može biti na period od 6 godina sa akcionim planovima za periodima od 2. do 3. godine.*	Kancelarija EU-a	**Prihvata se**	*Deo 7.2. jasno daje odgovornosti institucija u sprovođenju PSSAO-a i takođe identifikuje potrebu za promenama u postojećim smernicama, kako bi se postigle ove planirane reforme. Vladino telo je imenovano prema preporuci. Što se tiče uloge MUP-a, naglašena je uloga AID-a u ovom procesu. Takođe, u Programu je naglašeno da će proces administrativnog opterećenja biti stavljen u nadležnost KSP-a. Trajanje programa je od 2022. do 2027, a AP-a je od 2022. do 2024.*
Opšti komentar	*Može se dodati kratka analiza situacije, koja se sastoji od glavnih konkretnih aktuelnih problema koje program ima za cilj da rešava. Možda se neke stvari mogu uzeti iz koncept dokumenta usvojenog marta 2020. godine.*	Kancelarija EU-a	**Ne prihvata se**	*Analiza situacije je istaknuta vrlo kratko i uopšteno. Međutim, koncept dokument nije korišćen, zato što su podaci u njemu stari, preporuke i planiranje pogrešni i njegova analiza više nije odgovarajuća, posebno zbog pandemije COVID-19.*
Opšti komentar	*Rodna ravnopravnost se ne obrađuje u programu ili zasebno putem pokazatelja.*	Kancelarija EU-a	**Prihvata se**	*Rodna ravnopravnost je naglašena u narativnom delu programa, u delu Prioriteti.*
Opšti komentar	*Ne postoje indikativne procene finansijskih sredstava (kako od partnera, tako i iz državnog budžeta) za sprovođenje aktivnosti u AP-u. Budžetska izdvajanja od strane države se takođe moraju odraziti u godišnjem budžetu Kosova. Na osnovu takvog pregleda treba identifikovati finansijski jaz*	Kancelarija EU-a	**Prihvata se**	*Troškovi za svaku radnju i budžetska izdvajanja se određuju u skladu sa važećim pravilima.*

	(ukoliko postoji), zajedno sa pregledom aktivnosti koje finansira EU ili donatori i u kom iznosu.			
Opšti komentar	*Komunikacija i koordinacija sa drugim zainteresovanim stranama je dobro definisana u nacrtu programa. Linkovi ka promotivnom planu RJU-a se takođe mogu napraviti tamo gde je to moguće .*	Kancelarija EU-a	**Prihvata se**	*BA je proces u okviru RJU-a i kad god se to saopšti i promoviše, RJU se takođe saopštava i promoviše.*
Specifični komentar Opšta metodologija	*Nije jasno koji će javni službenici sprovoditi testove srazmernosti i ko će donositi odluke o bespotrebnim proceduralnim elementima i koracima? Kako pokrenuti metod „jedan unutra, jedan van" osim pripreme plana? Rečeno je da najveći obim slučajeva administrativnog opterećenja stvaraju podzakonski akti, ali je potrebno dalje pojašnjenje u vezi sa načinima utvrđivanja predloženog primarnog i sekundarnog zakonodavstva, možda kao konkretnih aktivnosti u akcionom planu.*	Kancelarija EU-a	**Delimično se prihvata**	*Istaknuto je koji će javni službenici koristiti test proporcionalnosti i odlučeno je ko donosi odluku o elementima pojednostavljenja. Dat je opšti opis metode „jedan unutra, jedan van", ali se to očekuje da će biti urađeno uz izradu plana za ovu metodu, kako je navedeno u PSSAO. Dok, potrebne radnje za konsolidaciju pravnih akata smeštene u SRJU-u, kod dela za izradu i koordinaciju politika.*
Specifični komentar Standardni model obračunavanja troškova	*Predviđeno je da KSP ažurira uputstvo za upotrebu SMT. Potrebne su nam informacije o tome kako će resorna ministarstva to u praksi sprovoditi i kako će se za to unaprediti njihovi kapaciteti, možda opet kao konkretne aktivnosti u akcionom planu.*	Kancelarija EU-a	**Prihvata se**	*Ovo je postavljeno kod dela izgradnje kapaciteta a u AP je deo radnji za obuku službenika, u KP-u i u ministarstvu.*
Specifični komentar Digitalizacija	*Ovaj deo treba dalje razraditi, kako bi se utvrdilo da su sve usluge, od samog početka, dostupne na oba službena jezika na portalu e-Kosova. Pored toga, mogla bi se dodati odredba da budemo svesni da se treba baviti i potrebama manjina, ugroženih društvenih grupa i osoba sa invaliditetom. Takođe, treba uspostaviti veze sa vladinom digitalnom agendom i strategijom elektronske uprave (SEU), ukoliko je moguće u ovoj fazi, kao i sa drugim postojećim elektronskim platformama u javnim organima (ne samo e-Kosovo).*	Kancelarija EU-a	**Prihvata se**	*Naglašeno je da sve usluge treba da budu postavljene na dva službena jezika. Takođe, istaknuti su i aspekti koji se odnose na manjine i na ranjive grupe kod dela za komuniciranje i konsultacije.*
Specifični komentar Konsultacija i komunikacija	*Deo komunikacije je dobro razrađen do detalja, međutim, dalje se može pozivati na koordinaciju sa donatorima, koji obezbeđuju značajna sredstva za podršku nacionalnim vlastima u sprovođenju reformi i za uključivanje OCD-a, akademske zajednice i poslovnih preduzeća, kao aktivnih zainteresovanih strana u dijalogu o politici i pokretanju*	Kancelarija EU-a	**Prihvata se**	*Postavljen je deo za koordinaciju sa donatorima u okviru procesa administrativnog opterećenja. Takođe, naglašene su posebne radnje za koordinaciju i uključivanje donatora u proces.*

	proces reforme i povećanja transparentnosti i odgovornosti.			